

▲ Harlingers zijn het vertrouwen kwijt in de Commissie Mijnbouwschade en sloten een deal met winningsbedrijf Frisia Zout. FOTO GETTY

Harlingers zetten zelf schaderegeling voor zoutwinning op

Schade aan je woning door mijnbouw rechtstreeks melden aan de veroorzaker, die de schade laat beoordelen en ook rechtstreeks vergoedt. Dat is het plan dat een groep Harlingers met winningsbedrijf Frisia Zout gaat uitwerken. Zonder tussenkomst van de Commissie Mijnbouwschade, die het vertrouwen van de Harlingers kwijt is.

Richard de Boer

Harlingen

Onder de Waddenzee, een paar kilometer uit de kust van Harlingen, wordt sinds 2020 zout gewonnen. De komende dertig jaar mag winningsbedrijf Frisia Zout hier zo'n 32 miljoen ton zout opdelven. Een groep Harlingers verenigd in de Stichting Bescherming Historisch Harlingen (SBHH) spant zich van meet af aan in om daarbij de veiligheid van de Friese havenstad te waarborgen. Met Frisia Zout is zo een uniek pilotproject opgezet: een uitgebreid meetnet in de monumentale binnenstad die bodembewegingen nauwkeurig monitort met tiltmeters en peilbuizen.

Het doel is om in Harlingen een 'tweede Groningen' te voorkomen, zegt voorzitter Jarig Langhout van de stichting SBHH. „Als er schade ontstaat door de zoutwinning, willen we een eerlijke en rechtvaardige beoordeling. Maar wij lopen stuk op de overheid. De Commissie Mijnbouwschade wil niet zeggen of onze metingen goed genoeg zijn als bewijslast.”

Onverteerbaar

Dat bevestigde staatssecretaris Hans Vijlbrief van Mijnbouw eerder deze maand nog eens in een brief aan de stichting. De Commissie Mijnbouwschade – in 2020 ingesteld als loket voor alle schademeldingen buiten het aardbevingsgebied in Groningen – zou ‘niet bevoegd’ zijn om te adviseren over het Harlinger meetnet. Onverteerbaar, vindt Langhout. „Je kunt het niet uit hun jaarverslag halen, maar de commissie heeft tot nu toe geen enkele schademelding toegewezen. Ze concludeert steeds dat ze te wei-

nig gegevens heeft om goed te kunnen oordelen.”

Maar hoe het meten dan wél moet, wil de commissie niet zeggen. En bij andere adviesgremia zoals de Mijraad en de Technische commissie bodembeweging konden de Harlingers ook niet met hun vraag terecht. „Je komt er als burger niet achter en ook niet als gemeente, provincie of mijnbouwbedrijf. We hebben nu een pilot in Harlingen om de bodembeweging goed te meten en Frisia Zout is bereid om schade te vergoeden. We hebben alle handen op elkaar, maar de rijksoverheid die dat zou moeten borgen blijft op z'n handen zitten.”

Het vertrouwen in de commissie is nu helemaal weg bij de stichting, die heeft besloten om de schadeafwikkeling dan maar zelf te regelen.

Peilbuizen en tiltmeters monitoren bodembewegingen in de monumentale binnenstad

„Uiteindelijk zullen bewoners hun schade rechtstreeks kunnen melden bij het zoutbedrijf, dat de vergoeding ook rechtstreeks zal uitkeren”, aldus Langhout. „Dan hoeft je niet naar de Commissie Mijnbouwschade, die we laten voor wat het is.”

Met Frisia Zout wordt dit jaar nog gewerkt aan een toetsingskader voor het vergoeden van schade door zoutwinning. „Dat kader willen we met wetenschappelijke expertise laten opstellen”, zegt directeur Bart Hendriks. Hij is ervan overtuigd dat de zoutwinning op het Wad door zijn bedrijf geen schade aan natuur of woningen zal berokkenen. „Maar dat zal het meetnet moeten aantonen. Als er toch sprake blijkt van schade door bodemdaling of scheefstelling, dan keren we zonder discussie vergoedingen uit.”

Een woordvoerder van Economische Zaken laat weten dat de gegevens uit het Harlinger meetnet wel ‘behulpzaam’ kunnen zijn. „Maar daarmee kun je geen causaal verband tussen schade en mijnbouwactiviteit aantonen.”